

Alte Drucke

Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauina[m]e Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...

Paulus <Castrensis>

Lugduni, 1553

Comminationes, epistolae, programmata, subscriptiones auctoris. rei
iudicatae non habere. Rubr.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150738

ut l. reos. §. cum tabulis. de duo. reis. Et eodem modo intelligitur in sententia. ut est casus hic. & no. in Spe. de sen. §. ij. circa fi. Vide batur autē contrariū q̄ tam libellus quā sententia deberet intelligi secundū naturā pristinā obligationis: & sic contra quemlibet in solidū. Cuius contrariū probat iste tex. unde allegatur q̄ sententia nō est intelligenda secundū naturā actionis super qua lata est: sed secundū naturā verborū. & q̄ sententia sit stricti iuris: & non importet ultra quā de necessitate possit importare. sed hæc verba possunt verificari in quolibet pro parte. unde non extenduntur ad quēlibet in solidū. Aduerte, quia glo. intelligit hanc l. quatuor modis. tamen primus & tertius tendunt ad idē, scilicet quando duo erāt mihi obligati ad centū viriliter, qui est primus modus: siue equaliter, qui est tertius modus, qui tendunt ad idē. Tantū enim est dicere viriliter quantū equaliter. iste modus nō cōgruit literæ, quia tunc nō posset iudex condēnare quēlibet in solidū. cuius contrarium hic innuit. & sic q̄ essent obligati qui libet in solidū. Item non haberet dubium hæc l. Alius modus est qui est quartus, quādo quilibet tenebatur pro parte: tū in equaliter. Pone exemplū in duobus, quorū vnus erat institutus in duabus partibus de tribus: & alter in tertia parte. & mihi fuerunt legata centum, primus tenetur ad duas partes. de c. alter ad tertiā partem. si egi contra ambos, & petij eos condēnari in c. & ita fuerunt cōdemnati. censetur quilibet condemnatus equaliter. & sic in quinquaginta: & sic alter in plus quā teneretur, & alter in minus. iste modus non placet. quia si egi contra eos tanquā contra hæredes, videor petijse eos cōdemnari pro hæreditaria portione. quia non in plus tenebantur. & ita videtur iudex cōdemnas se. & ista est rationabilior opi. Est & tertius modus intelligendi. & iste est verus. q̄ quilibet tenebatur in solidū ex eadē causa tantū, ita q̄ vna solutio sufficiebat. & tamen potest intelligi duobus modis. Primo q̄ actor petijt eos condemnari ad c. dixit quēlibet in solidū. & iudex ita condēnavit. dubium erat: quia verba libelli & etiam sententiæ videbantur secundū naturam actionis & libelli super qua datus vel lata erat. & iste tex. vult contrariū. ideo no. ea quæ s. dixi. Secundo modo pōt intelligi q̄ petij quēlibet cōdemnari in solidū. ita quod vna solutio sufficiat. aliter nō procederet libellus. vt no. in l. mandato Titij. §. Paulus. ff. man. iudex simpliciter condēnavit in c. nec dixit quemlibet in solidū. certē videtur condemnasse quēlibet in quinquaginta. Sed tunc cōtrā. quia nō valebat sententiā. quia non est conformis libello. Respōdetur q̄ reputatur conformis postquā non petebantur nisi c. & in c. lata est. licet non eo modo quo fuit petītum, scilicet contra quemlibet in solidū. sed illud positus est accidentale quā substantiale. & non facit sententiā non esse conformē libello. Item videt adhuc nō valere: quia cū petatur certa quātitas, super tota debet condemnari: vel in totū absolui. vel in condēnando pro parte. & in absoluendo pro altera parte, aliās nō valet sententiā. vt no. in l. j. §. si aduersus rem iud. sed hic à quolibet fuerūt petita. c. & tū non est condemnatus aliquis eorū nisi in l. Dicunt quidam q̄ in alijs l. censetur absolutus. hoc est falsum. vt no. ibi in glo. ideo adhuc posset conueniri actione prima in solidū. quod non esset si videret absolutus. Dic ergo q̄ imō sententiā est lata in tota quātitate petita. licet non eodem modo quo fuit petītum. quia fuerūt petita. c. & non ultra. & in c. fuit facta condemnatio: licet nō eodem modo quo fuit petītum: & istud non habet vitare. vt est hic casus. Vltimō glo. opponit. q̄ secundū hoc condemnatio proderit condemnato cum tenetur in centum. & tunc non tenetur nisi in l. contra. l. euidenter. ff. de excep. rei iud. sed solue vt in glo. q̄ imō non prodest. quia remanet obligatus actione prima in solidū. licet ex sententiā non sit obligatus nisi pro parte.

Quibus res iudicata non nocet.

Rubrica.

1. Ille qui agit rei uendicatione, dicitur defendere rem suam.
 2. Sententia lata contra unum, quando nocet alteri etiam non mandanti: nec ratificanti, nec scienti litem motam, nec citato.
 4. Res inter alios acta, an alijs noceat?
 Licet coniuncta persona sine mandato possit agere pro coniuncta, nec repellatur, tamen sententia lata contra ipsam non nocet persone coniunctæ pro qua agit.

LEX

I.

Sineque. Iste titulus loquitur de sententiā lata cōtra vnū, vel pro vnō: an noceat vel pro sit alteri: & dicit q̄ si ille nec mādauit litigare, nec habuit ratā sniam, subaudi nec etiā sciuit illū litigare. Itē

subaudi nec fuit citatus ad causam pro suo interesse, q̄ talis sententiā nec nocet nec prodest sibi. & hoc dicit totus titulus. Sed titulus. infra res inter alios acta. loquitur de actu extrajudiciali an factus per vnū noceat, vel pro sit alteri. & eodem modo dicitur q̄ nō quod intellige modo prædicto. Et prædicta non solum in ciuili. sed etiam in criminali. vt in l. iuris. infra eod. ¶ In tex. ibi: [defensionem. [idest actionem. Itē sic no. q̄ ille qui agit rei uend. dicitur defendere rem suā. Et dicit q̄ frater tuus egit contra me ad totā rem quā possidebam, quæ erat cōmunis inter te & ipsum, & lata est sententiā cōtra eum. & fui absolutus, vel quia nō probauit, vel quia fuit pronūtiatum rem esse meam, hoc nō nocet tibi quominus possis agere ad partē tuā, & probare cōtrariū. gl. in l. l. c. q. dicit hanc regulā fallere in pluribus casibus. ¶ Et aduerte. quia aliquando fallit vt noceat alteri etiam nō mandanti, nec ratificanti, nec scienti litem motam, nec citato: vt in sententijs quæ faciunt ius, vt super quærela inofficiosa. nam lata cōtra principalem puta hæredem. ad quē pertinet principaliter defensio testamēti, nocet legatarijs indistincte. vt in l. Papinianus §. si. de inoffi. test. ff. quorū causa depēdet à causa hæredis querela em rumpit testamētum: & sic de aliquo facit nullū. & hoc est dicere facit ius. sed ex testamēto nullo non possunt legata deberi. ergo necessario sequitur q̄ etiā ipsa rumpitur. Itē in sententiā lata sup. statu: quia si aliquis pronūtiat esse filius tuus, habita lite tecū habet nō solum p. filio tuo quod ad tui præiudiciū. sed pro cōsanguineo oim cōsanguineorū: & sic succedit eis tāquā verus cōsanguineus. licet aliter nō probetur cōsanguinitas nisi per talē sententiā. l. ingenuū. ff. de sta. ho. l. j. §. si. de lib. agn. Aliquādo verō nocet alteri etiā non mādanti, nec ratū habenti, citato tamē scienti litem inceptā, & negligētē cōparere. & eā defendere. vt in casibus positus in l. pe. de re iudic. Aliquādo verō nō ita demū: si nō doceatur de præuicatione facta inter litigantes. & hoc sufficit. & nō aliter. vt l. si cui. §. ij. de ff. de accu. & l. eum. qui §. in popularibus. de iureiur. Sed in causa publice si vnus agit & succubuit, vt nullus alius agere possit: quasi facta fuerit illius qui præuicatus fuerit. Extra istos casus nocet alteri si fuerit citatus. vt in c. inter quatuor. de ma. & obedien. & quod no. Cy. in l. j. circa finem. s. de aduo. diuer. iudi. & quod no. in lege in causæ. la prima. in §. interdum. de mino. & l. cum miles. §. si. quibus ex causis mafo. Vltimō vide Cy. hic super illo brocardo. ¶ Res inter alios actas alijs non nocere. Vltimō ex l. ista patet quod licet coniuncta persona sine mandato possit agere pro coniuncta. vt in l. sed & hæ. ff. de procu. nec repellatur. licet cōstet ipsum nō habere mādanti. q̄ nō est in persona nō coniuncta, quia repellitur: etiam si vult cauere rato. vt in l. Pompo. §. si. ff. de procu. attamē snia lata contra ipsum nō nocet cōiunctæ personæ pro qua egit. vt hic patet. & sic nō propriè est procurator, vel procuratrix. quia sententiā lata contra procuratorem nocet domino. l. ij. §. si. fore. iudi. sol.

Cominationes, epistolas, programmata, subscriptiones auctoris rei iudicæ non habere. Rubr.

1. Si iudex mandat alicui quod non recedat de palatio sub tali pœna non incurrit pœna licet recedat: cum preceptum sit nullum.

LEX

I.

Nec vim. ¶ Illa quæ requirunt causæ cognitionē, quia afferunt præiudiciū: & sic sunt expedienda per sententiā diffinitiuā. & causa cognita si fuerint expedita sine causæ cognitione, non faciunt præiudiciū etiam ei contra quē expedita sunt, quia dicitur nō snia, sed cōminatio, vel epistola, vel subscriptio, vel programma, quæ nō transeūt in rem iudicatā: etiā si nō fuerit appellatū. h. d. totus titulus. Et istud summariū colligit ex l. si. & ex not. per Inn. in c. ij. extrā. de resti. in inte. in iij. col. in gl. quæ incipit: videtur. vbi oīno vide pro declaratione huius tituli. Et l. j. loquitur in epistola quæ fit per præceptum: puta nisi sic feceris soluas pœnam vel vsuras. Lex. ij. loquitur in epistola quæ fit per præceptum. puta mandamus vt soluas tali tātū, & nisi solueris incurras pœnam. vel sis excommunicatus, vel soluas vsuras. Tertia loquitur in subscriptione. si iudex requisitus ab vna parte porrecta supplicatione signauerit eam contra sententiā diffinitiuā latam per se vel alium. Quarta

Persona. adde Sal. in l. fin. in j. no. C. res inter alios acta.

Pauli de Castro Secunda super Codice.

2 **Instrumentis.** Ad-
de an viciis falso in-
strumento puniri de-
beat ac si ipse falsifi-
cet. per Archi. in c. in
memoriam. xix. dif.

loquitur in interlocutoria. & l. pen. loquitur
in programate quod quale sit dic vt in glo.
Et vide quod no. in Specu. de sen. §. ij. ver-
est quoq. & in titu. de iuris. om. iudi. §. fi. cir-
ca finem. ¶ si iudex mandat alicui quod nō
recedat de palatio sub tali pōna. q. licet re-
cedat, non incurrit pōnam. quia pceptum est nullum. de leg.
ij. l. pater filium. §. Iulius agrippa. & vide quod no. Bar. in l. j. si
quis ius dicen. non obtem. & adde quod no. Inno. in c. ad aures.
de tempori. appellatio.

Si ex falsis instrumentis uel testimonij iudicatum sit. Rub.

- 3 **Lata sententia pretextu falsorum instrumentorum.** si in alio iudicio fuit allegatum
& examinatum de falsitate, licet non pronunciatum expresse. tamen lata sit senten-
tia, an possit ulterius de falsitate allegari
- 3 **Condemnatus per falsa instrumenta si prouocauit semel uel bis, & succubuit.** an poterit
postea allegare falsitatem instrumenti
- 4 **Quo iure petatur rescindi sententia lata ex falsis probationibus**
- 5 **Non sufficit probare quod in causa fuit productus falsus testis, uel falsum instrumen-
tum, ad hoc ut sententia retractetur horum uirtute: nisi etiam probetur quod iu-
dex fuerit ea secutus.**
- 6 **Quid si fuerint producta alia instru. que non probentur falsa?**
- 6 **An sufficiat probare quod testis dixerit falsum, si non probetur quod fuerit corruptus
pecunia?**
- 7 **Quid de falsitate instrumenti, licet de corruptela notarij non appareat?**
- 7 **Quid si quis astrinxisset se ad probandum corruptelam?**
- 8 **Exceptio falsitatis impedit executionem sententie: qñ opponitur ante executionē factā.
Quid si presumptio sit contra opponentem quod hoc faciat calumniosē?**
- 9 **Si executio sit facta reperitur solutio: postquam fuit oppositū de falsitate, & obtinū.**

LEX

- 1 **Tabulas.** ¶ Sententia lata pretextu falsorū
instrumentorum uel testium re-
scinditur per restitutionem in integrum: etiam si
transiuit in rem iudicatam tribus cōcurrentibus,
scilicet q. fuerint instrumenta uel testes producti.
& q. de falso non fuerit quæsitum lite pendente,
& q. iudex fuerit ea secutus. & hoc prodest ad trā, scilicet ad sen-
tentiam rescindendam. & ad executionem impediendam, & ad
solutum repetendum. hoc dicit. totus titu. Bar. ¶ Et no. quod iste
titu. habet locum siue utens falsis testibus uel instrumentis. sit
in dolo, siue non. vt no. in l. si ex falsis instru. §. de tranā. per glo.
& Bar. & licet in istis. ll. nihil dicatur. de restitutione in integrū.
tamen ita debent intelligi secundū glos. in l. ij. & in l. si. & pro-
batur in l. diuus. ff. de re iudi. valet enim sententia mero iure: nisi
sit lata contra absentē. quia non valeret si esset lata per falsas pro-
bationes. l. si p̄tor. §. Marcellus. ff. de iudi. & in alio casu quem
glo. allega. ista l. j. dicit non ob stare q. sententia transiuerit in rem
iudicatam, quominus de falso possit allegari, si in alio iudicio nō
fuit allegatum nec examinatum. si autem fuisset allegatū & exa-
minatum, licet non pronunciatum expresse, si lata esset senten-
tia, censeretur tacite pronunciatum, non esset falsa uel falsi. ideo
ulterius non posset de falsitate allegari. aliās nō esset litium finis.
& hoc probatur in l. si. circa fi. §. de fide instru. In tex. ibi: [Quas
secutus. hoc dicit. propter. l. falsam. j. e. quia si producti testes qui
potuissent dicere verū, nec reprobantur de falso, licet fuerit pro-
ductum instrumentum falsitatis, si iudex nō fuit ipsum secutus,
nō reprobaretur sententia. ideo expedit probare quod fuit secu-
tus falsum instrumentum, uel falsos testes: quando aliq. sunt pro-
ducti. Sed si non fuit productum nisi falsum instrumentum, uel
falsi testes, sufficeret probare istam falsitatem: absq. eo q. probet
iudicem fuisse secutum: quia hoc p̄sumitur: ex quo nulli aliq.
sunt pducti quos sequi potuit. In tex. ibi: [falsas dicere vis.] sub-
audi & petere te restitui aduersus sententiā: & causam rescindi.
vt d. l. diuus. Et infra quadriennium continuum. postea non audiret.
l. si. de tempo. in inte. resti. In tex. ibi: [p̄bebit notionem suam.]
subaudi & si reperiret ita esse, restitueret te in inte. & rescinderet
sententiā: ipse tamen in causa principali non pronunciat: li-
cet iudex appellatiōis hoc facere possit. quoniam appellatio de-
uoluit negotiū ad iudicem appellatiōis: nō sic ad iudicē resti. in
inte. dabitur ergo alia sententiā cōtraria, uel etiā cōtraria secundū
quod fuerit probatum. & sententia rescissa habetur pro nulla. In
l. ij. quærit hic glo. ¶ tex. loquitur quando condemnatus per fal-
sa instrumenta nō prouocauit. quid si prouocauit semel uel bis,

& succubuit, an poterit postea allegare falsitatem instrumenti?
Videtur quod non. vt in l. ij. §. falsus. ff. rem ratam habere. quasi ap-
pellando sententiā approbauerit. Contrarium tenet glo. & be-
ne, quia primō appellando non approbat sententiā: sed repro-
bat. nec obst. contrarium. quia ibi dominus appellauit à senten-
tia lata contra suum falsum procuratorem. bene approbat factū
falsi procuratoris: vt potuerit agere uel litigare ac si habuisset
mandatum. Si enim non approbasset, non erat sibi necessaria ap-
pellatio. sed sententiā non videtur approbasse. & hoc facit cō-
tra Bar. in l. posthumus. §. de contratab. ubi dicit quod p̄teritum
intentando contratab. approbat testamentum: vt reprobatur. quod
est falsum: quia in contratab. non adaptatur ad approbandum.
sed ad reprobandum. & quia esset sibi contrarius eodem respo-
ctu approbare, & reprobare. Sed in l. ij. §. falsus. non est sibi con-
trarius. sed circa diuersa vnum approbat, & aliud reprobatur. ¶ licet
quæritur. quo iure petatur rescindi sententia lata ex falsis proba-
tionibus? Glo. dicit & bene. quod per resti. in inte. licet hic non
dicatur per l. diuus. ff. de re iudi. Aliquando tamē sententia est
nulla. vt in casu quem ponit glo. & in alio quando contra absen-
tem & indefensum per falsas p̄bationes. vt in l. si p̄tor. §. Mar-
cellus. ff. de iudi. debet ergo petere restitutionem infra quadri-
ennium continuum à tempore latē sententiæ. vt l. si. de temp. in inte.
reg. resti. & hoc si non fuit appellatum: sed si fuit appellatum, vi-
detur q. incipiat currere post sententiā latas in causa appellatio-
nis. & q. pendente causa appellatiōis non currat. ar. in l. contra
maiores. §. eum qui. de inof. testa. §. quia sententia non transiuit
in rem iudic. & sic non erat necessaria restitutio: quia poterat de
falso opponere pendente lite ipso iure sine restitutione: etiā post
terminum datum ad appellandū. quia sibi potest quæri post sen-
tentiam quæ transiuit in rem iudicatā: ergo fortius ante. licet post
terminum. vt in c. licet causam. de proba. ¶ In l. [falsam.] nobis
q. nō sufficit probare q. in causa fuit productus falsus testis, uel
falsum instrumentum ad hoc vt sententia retractetur horum vi-
tute: nisi etiam probetur q. iudex fuerit ea secutus. & sic ista duo
necessarium est probare secundū Innoc. in c. licet causam. per
illum tex. & per c. cum l. & A. de re iudi. & hoc est verum quia
do erant producta alia quæ non probantur falsa. & sic iudex
tuit sequi illa, & non ista quæ erant falsa: aliās si nō nisi falsi
expedit aliter probare. quia cēsetur illa tantū secutus. ¶ Sed
rit glo. an sufficiat probare q. testis dixerit falsum, si non probetur
q. fuit corruptus pecunia. Quidam q. non sufficit. vt restitui
in inte. per l. diuus. de re iudi. Glo. determinat contrarium. quia
sufficit probare falsitatem instrumenti: licet de corruptela notarij nō
apparet: ergo eodem modo sufficit probare falsitatem testis: quia
testes & instrumenta æquiparantur. vt l. in exercendis. §. de fide
instru. Adde q. econuerso sufficit probare corruptelam testium
per pecuniam. licet non probetur falsitas depositionis sue: quia
eodē modo dicitur falsus q. permisit se corrupti. vt no. in d. c. licet cau-
sam. & sufficit hoc ad rescindendam sententiā. ¶ Si tamen quis
se astrinxisset ad probandū corruptelam, quia in libello hoc co-
pulatuum posuisset: q. talis testis corruptus pecunia falsum di-
xerit: haberet necesse probare vtrūq. si per modum qualitatē
hoc adiunxit. vt in c. licet causam. secus si non per modum quali-
tatis, sed per modum substantiæ duo copulauit. Quod dicit per
Barto. in dicta l. diuus. ¶ In l. finali. nota quod exceptio falsitatis
impedit executionem sententiæ quando opponitur ante execu-
tionem factam. Intellige. nisi cōtra opponentem sit p̄sumptio
quod hoc faciat calumniosē: & tunc fit executio p̄stita cauto-
ne per actorem qui petit eam fieri de restitutione quod accepit,
si contingat quod opponens obtineat. vt in c. sciscitata. de resti-
tutione in integrum. & l. ij. §. de fal. Item est verum quod hic dicitur
tur, quando apparet falsitas sine alijs probationibus extrinsecis:
vel si non apparet, offertur probatio incontinenti. aliās cum exe-
cutio fiat summarie, non admittitur exceptio habens altiorē
indaginē: vt in l. à diuo. §. si super. & l. j. de re iudica. ¶ Item no.
quod si executio sit facta, repetitur solum subaudi postquam
oppoſuit de falsitate & obtinuit, & fuit rescissa sententia.

De confessis.

Rubrica.

Super glo. rubricæ dum dicit quod titu. de inter. acti. habet locū
ante sit.